VIÐMERKINGAR

SAMBAND
EIRIKUR LINDENSKOV
EIRIKUR@SOSIALURIN.FO
TLF 341800

Liðugt við dulnevndum lesarabrøvum

Tað eru nú liðin 10 ár síðani, at Sosialurin gavst at prenta dulnevnd lesarabrøv. Hetta varð kunngjørt á sjeytiára degnum hjá blaðnum, 24. mai í 1997 - og hava vit prentað áleið 2.560 útgávur av Sosialinum hetta tíðarskeið, Sosialurin hevur verið einasta blað, sum úthýsir dulnevndum lesarabrøvum.

Í morgun boðar blaðstjóri Dimmalættingar frá, at hansara blað frá í dag at rokna ger sum Sosialurin og krevur, at fult navn skal vera undir øllum lesarabrøvum.

Hetta er alla æru vert, tí tað hoyrir ongastaðni heima, at fólk sleppa at skriva um onnur fólk - undir dulnevni, soleiðis sum vit so mangan hava sæð í bløðunum fyrr og í Dimmalætting eisini seinastu 10 árini. Huldumannaskriving hoyrir ikki nútíðini til.

Vit seta sera stóra æru í at prenta meiningar og hugsjónir hjá øllum lesarum okkara. Eyðvitað eru vit av og á noydd at velja og vraka, tí alt kortini ikki er borðbært, og tí plássið er avmarkað. Og tí tilfarið ikki heldur seg til treytirnar fyri innsendum tilfari.

Huldumannaskriving í føroyskum bløðum er gomul - og vit síggja tað eisini í gomlum bløðum aftur í 19. øld. Øll bløðini prentaðu dulnevnd lesarabrøv í áttiárunum, hóast okkurt blað okkurt skiftið útihýsti teimum. Men tað var Finnbogi Ísakson, sáli, sum var fyrstur og útihýsti dulnevndum lesarabrøvum í Fjúrtanda fyrst í nítiárunum. Stutt eftir, at Finnbogi tók við sum landsstýrismaður í 1993, steðgaði útgávan av málgagninum hjá Tjóðveldisflokkinum.

Vit á Sosialinum kjakaðust nógv um hetta upp undir sjeytiára dagin. Sjúrður Skaale, samfelagsfrøðingur, sum hevur starvast á Sosialinum, heitti á blaðið um at nýta 70 ára dagin sum høvi - og so varð gjørt.

Júst fría orðaskiftið er nakað, sum vit á Sosialinum leggja stóran dent á. Vit vilja eggja og birta upp undir kjak, og tað hava vit m. a. eisini gjørt við kjaktorginum »Tinghelluni«, har serlig mál verða viðgjørd. Síðani blaðið flutti í Miðlahúsið í Vágsbotni hava vit eisini útbygt hetta til eisini at fevna um orðaskifti í húsinum.

Sosialurin

Forskrækkelse

PALLI DALSGAARD

Teir gomlu brúktu mangan orðafelli, tað og tað endar við forskrekkilsi. Í orðabókini tíðir orðið skelkur ella hvøkkur. Tað danska orðið er meira ógvusligt, líkasum sigur meira. Tað eg hugsi um, er, Íslands sáttmálin, hvørjum endar hann við? Endar hann ikki við forskrekkilsi? At íslendarar fara við tí vit eiga av virðum og at vit verða at sita eftir sum svartaper.

Var tað ein vanlukka, at okkara løgmaður fekk sett íslandssáttmálan í verk? Hevur tað nakran týdning ið vit fáa, ið mun til tað íslendarar fara við frá okkum.

Hví verður so lítið tosa og skriva um hendan býtishandil, er alt, ið fer fram hjá okkum gott, bara tað ikki er danskt? Veljarin hevur krav uppá, at okkara ráðandi fólk rassast við og fáa gjørt nakað við hendan handil, um so er at nakað kann gerast við hann. Ti tað sær út fyri okkum, sum at hesin handil er alt annað enn nakar fyrimunur hjá okkum. Liggur nakað aftanfyri at so lítið verður sagt og skriva tí val er í hondum?

Vit hoyra so mangan at tað skal hyggjast frameftir, tað er ikki nokk. Tað skal hyggjast bæði væl og langt frameftir. Og verða knappur á sjóvarfallinum um tað ikki gongst sum ætlað, heldur enn at lata standa til. Veljarin hevur krav uppá hvussu hesin sáttmálin roynist ídag, heldur enn hvat vónirnar vóru um hann, tá hann var settur í verk.

Eyðun á Borg puristur!

DAN R. PETERSEN

Gevst við hasum møsninum. Gevst við at geva fólki málsliga undirlutakenslu.

Orðið krisa stavar úr Grikkalandi og er í ætt við kritikk og kriterium. Hálv mannaættin brúkar hesi orðini. At vit ikki kunnu taka tey í munnin í eini knappari vend, bara tí at danir siga tey, er tað reina slutur. Annars er ein krisa og at krisa fakorð umborð á trolara; har hava tey ein heilt annan týðning enn kreppa ella ring støða.

Orðið smelta stendur sjálvandi í tí føroysku orðabókini. Tað er jú felagsgermanskt arvagóðs. At danir eisini siga tað, má so verða harvið. Og eru argjamenn so puristiskir , at teir eru givnir at eta garnatálgasmelt ella leykasmelt aftur við fiski?

Og so at proklamera at øll føroysk staðarnøvn standa óbundin. Tað skal valdast at vera puristur ella málpolitistur.

Løtan er búgvin at fyrireika teg til 31. mai - Altjóða tubbaksfría dagin

TÍÐINDASKRIV
Fyribyrgingarráðið

Fyribyrgingarráðið skal við hesum siga frá, at evnið fyri Altjóða tubbaksfría dagin hjá í ár er: "Smoke-free inside", sum vit hava týtt til: "Roykleysur innanhýsis".

Heimsheilsustovnurin WHO stuðlar á hvørjum ári Altjóða tubbaksfría dagin

Fyribyrgingarráðið fer at nýta høvið at heita á øll um at gera arbeiðspláss og heim roykleys tann 31. mai. Roykleyst umhvørvi verjir heilsuna og stuðlar roykjarum, sum ætla sær at leggja av. Er arbeiðsplássið ella heimið longu roykleyst, fegnast vit um tað saman við tykkum.

Heimsheilsustovnurin WHO hevur prentað ein faldara til Altjóða tubbaksfría dagin 2007. Hann er tøkur á enskum og fronskum á: www.who.int/tobacco/resources/publications/wntd/2007

Faldarin ger vart við nógvar áhugaverdar sannroyndir og nýggjan kunnleika um ta ávirkan, passivur roykur hevur:

- Eftir kanningum at meta doyðu 80.000 fólk í 25 evropiskum londum í 2002 orsakað av sjúku, sum stendst av passivari royking.
- Eftirmetingar floyma eisini alsamt inn úr Írlandi, Nýsælandi og Noregi, sum vísa, at lógir, ið banna royking fullkomiliga, bøta heilsuna og hjálpa roykjarum at leggja av. Hesar lógir eru væl umtóktar bæði millum roykjarar og ikki-roykjarar og hava onga fíggjarliga ávirkan skeiva vegin á mat- og vínstovuvinnuna.

Heimsheilsustovnurin mælir øllum londum til at seta í verk lóggávu, sum krevur, at innandura arbeiðspláss og almenn støð skulu vera 100% roykleys. Stovnurin staðfestir, at hesar lógir eiga at galda um allan heim og veita øllum somu verju. Stovnurin vónar eisini, at fólk fara at gera síni egnu heim roykleys til tess at verja heilsuna hjá okkum øllum, ikki um at tala børnunum.

Støð, ið loyva royking innandura í Føroyum, eru nógv meira dálkað enn innandura luft, har ikki verður roykt. Hon er enntá skitnari enn uttanduraluft. Starvsfólk og almenningur anda í seg skaðiligar nøgdir av evnum, vit vita elva krabba, og eiturevnum har, ið royking er loyvd. Tiltøk, ið banna innandura royking, minka stórliga um tann passiva roykin, folk anda í seg, og tey bøta um almennu heilsuna. Seinastu innandura luftkanningarnar vístu, at gevast vit at roykja innandura, so lýkur okkara luft lættliga øll altjóða fyrisett mát.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Redaktiónsleiðari: Kári Mikkelsen karim@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Birgir Waag Høgnesen birgir@sosialurin.fo
Joan Abrahamsen joan@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Snorri Brend snorri@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Rigmor Dam rigmor@sosialurin.fo
Rólant Waag Dam rolant@sosialurin.fo
Niels Uni Dam nielsuni@sosialurin.fo
Leo Poulsen leo@sosialurin.fo
Dorit Hansen dorit@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Teitur Joensen teitur@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Kykmyndir:
Alvin Ellebye Andersen alvin@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

!!! Haldarar
sum ikki hava fingið blaðið, kunnu ringja til 341818 og boða frá, leygardag tó frá kl. 11.00-13.00

Uppseting/prent:
Uppseting: Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 13[30]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Mánadagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Týsdagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Mikudagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Hósdagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Frí. kl. 09	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39 mm og rúmið millum teigarnar er 4 mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.